SỐ THỨ 1843 NGÀY THỨ HAI 8 MAI 1922 NĂM THỨ MƯỜI

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MUA SỐ : 0 $ 02

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 176

	BÁO HÀNG NGÀY							
	Cả năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng	Cả năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
					Báo hàng ngày và báo Pháp văn cả năm			
Một năm	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	8 $ 00	8 $ 00	9 $ 00	9 $ 00
Các làng và Các công-sở	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	9 . 00	»	»
Sáu tháng	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	4 . 50		
Ba tháng	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	2 . 25		
Một tháng	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	0 . 75		

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: P. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur O = 065 de large.
4e page
Une seule insertion . . . 0 $ 20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . 0 $ 16 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Làm được một trường học là gây nên một quả phúc to

Ta không nói đến những trường kiểm bị ở các tỉnh-lỵ, số chi thu Bắc-kỳ đã có khoản trù liệu mỗi năm tuy đào tùy biện bổ tiêu ra mà làm các trường học Ta nói riêng những trường yếu-trực ở các phủ, huyện hay ở các chỗn thôn quê mà hoặc nay dân-gian góp nhau để trả tiề ông thầy cùng mua bàn ghế, hoặc nhà phán bạc, mà trong vòng mấy năm nay ở Hà-đông, trường Thường-xuyên, trường Đông-ngạc, trường Chính-kinh, ở Sơn-tây trường Sơn-lộ, trường Thượng-hiệp, Cù-sơn-trung; ở Hà-nam trường Bình-lục Kim-bảng, trường Ngô-khê, Nga-khê, Trà-châu; ở Hải-dương trường Vĩnh-[illegible] mấy người ngờ. Trường học rời huy hoàng lịch-sự, mái ngói đỏ, tường vôi trắng, buồng lớp cao ráo, kính chớp liền liền, vườn chơi rộng rãi bóng cây rợp mát, thực là một điểm văn-minh mới nổi tia chói-lọi giữa đám xanh xanh ruộng lúa, bụi tre ở các vùng thôn quê đất Bắc kỳ ai trông thấy mà chẳng lấy làm vui con mắt, nức trong lòng? Ấy là những trường đã làm, Lại còn bao nhiêu trường như Mỹ-điền ở Bắc-giang, Gia lộc ở Hải dương, Tam quan ở Nam-định, Phù cừ ở Hưng-yên .. dân sự dục dịch sắp làm, hay đang làm đó chẳng bao lâu sẽ hoàn công. Tuy thế nào, nhưng trường học được như ta vừa kể vẫn còn là số ít. Nhưng có ít mới quí, mà đã quí, thì ai cũng có phần hâm mộ, muốn bắt chước. Nên chi ta đã thấy được một vài nơi có trường học lịch sự trang hoàng, ta chỉ trúc-ao cho nhiều nơi, hay khắp mọi nơi cũng dân dân có được trường học trang hoàng lịch-sự.

(*Còn nữa*) N. Đ. N.

Đình-toàn đăng hạ-điệp
mừng Đông-cung Hoàng Thái-tử

Sáng hôm mồng bảy tháng tư ta, Bộ-Lễ đã hội-đồng cùng tỉ Thi-sự để sắp đặp việc Khánh-hạ cầu Đình-thần chức mừng Hoàng-Thái-tử tại An-định-cung. Sáng hôm ấy một vị quan Bộ-Lễ mặc thanh phục kính đem hai bản Hạ điệp để trên một cái châu ấn sơn đỏ, cho bốn lọng đỏ cùng nữ-nhạc cờ xí đem đến An định-cung để trên một cái châu-án chính giữa gian cung ấy, rồi các quan Đại-thần phủ Tôn-nhơn, văn võ bá quan tôn-trước và phò-mã thảy đều mặc thanh-phục chia đứng hai bên tả hữu, nghiêm-chỉnh lại trước cung ấy, rồi phụng Hoàng-Thái-tử thắng-tọa xong, Hoàng thân văn-võ tôn-trước tự tam-phẩm trở lên về phò-mã đều vào trong cung; tự tứ-phẩm trở xuống văn-võ thuộc-viên đứng ở hai bên tả hữu trước sân làm lễ diện-yết xã ba xá đề kính dâng những bản Hạ-tiến Hạ-điệp xong thời đều lui. Ấy là lễ diện-yết Thái-tử đã thành vậy.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-lãm rằng: phàm những số tiền quá hai hào (0 $ 20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chứ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giấy thư (timbres-poste), tự thứ 01.10 (0 $ 04) trở xuống; chớ đừng gửi bằng timbres-guittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

Quan Toàn-quyền Baudoin đã tới Hanoi

Quan Toàn-quyền Baudoin cùng quí phu-nhân tại trước cửa nhà ta-ga, ngài ở có vẻ phải Toàn-quyền

Kinh-ảnh hiệu Hương-Ký

Quan quyền Toàn-quyền Baudoin cùng quí phu nhân, quan Khâm-sứ Pasquier xứ Trung-kỳ, quan chánh-văn-phòng Le Prévost và quan cai trị de Bottini là thư-ký riêng quan Toàn-quyền ở Huế ra đã đi chuyến xe-lửa thường từ Nam-định đến Hanoi lúc 5 giờ 40 chiều hôm qua. Đàng sau xe-lửa có mắc một chiếc toa salon riêng để quan Toàn-quyền và các quan ngồi. Quan Phó Toàn-quyền Robin xuống đón ngài tại Nam-định cũng lên cùng với ngài chuyến xe lửa chiều.

Theo như lời quan quyền Toàn-quyền đã dặn trước, thì việc nghênh tiếp ngài chiều hôm qua rất giản dị ngài không muốn để nhà binh đón rước long trọng và cũng không muốn nhận lễ nghênh-tiếp tại phủ Toàn-quyền như thường lệ. Tuy vậy mà mới qua 5 giờ, các quan văn võ đã đứng chật cả nhà ta-ga và ngoài biên đợi xe-lửa đến. Ra đón ngài tại ta ga có quan Thống-sứ Mongaillot, quan Thống-soái Blondlat, quan Đốc lý Hanoi, các quan nguyên-soái Hanoi, các quan chủ sự, các quan cai trị tại phủ Toàn-quyền, phủ Thống-sứ, cùng các quan thủ hiến các sở và các quí phu-nhân đông lắm. Nam quan thì có quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu, quan Tổng đốc Trần-văn-Thông.

Quan Toàn-quyền Baudoin rất tỏ bày giờ đã bọc cả chứ không như bức ảnh bán-báo in trong số trước là ảnh ngài chụp từ mười năm về trước. Quan Toàn-quyền đứng lại ở thềm ga hỏi lão để bắt tay bắt các quan đến chào ngài rồi ngài mới lên xe cùng với quí phu-nhân về phủ Toàn-quyền.

Bản quán có lời kính mừng quan Toàn-quyền và Baudoin phu-nhân đã tới Hà-thành.

Các yến-tiệc khoản-đãi Đình-thần
quan lại hai Chánh-phủ tại cung An-định

Chiều hôm mồng 7 tháng tư sau khi Đình-thần văn-võ bá-quan làm lễ diện-yết Đông-cung Hoàng thái-tử đã xong, thì tại An định cung đã vâng lời sắc ban của Hoàng-thượng có thiết đại-yến-diên tại nhà tả-hữu ở nơi ngoại tả-đường một bên là cung ấy để khoản đãi Đình-thần văn võ bá-quan; hồi 8 giờ tối, đến 9 giờ rưỡi lại có thiết tiệc dạ-yến để khoản đãi quan Khâm-sứ cùng liệt quí-hiển và quí-quyến-thuộc. Tối hôm ấy, ở trong An-định cung có khai diễn tuồng « Sơn-hậu đệ nhứt » còn trước mặt cung ấy giữa sông An-cựu có kết một chiếc lâu-thuyền cũng các thức « chiến-hạm » chiến-thuyền ngày xưa để khai diễn tuồng « Xích bích đông phong ». Cuộc yến-tiệc và cuộc diễn-kịch hôm ấy rất nên đẹp mắt vui lòng, ở trong cung thì yến tiệc ca vũ chẳng thiếu thức sang quí về diệm-lệ huy-hoàng, còn ở hai bên bờ sông chung trên cửa An-cựu những người đi xem đi-tứ nam-thanh đông đảo hằng nghìn hằng vạn.

Cuộc cực-lạc hôm ấy nhất là cuộc diễn-kịch ở dưới sông vì rằng tuồng « Xích-bích đông phong » tức là chuyện ở sách Tam-quốc, lối Chánh-du dùng hỏa công mà phá Tào-bình ở giữa sông Xích-bích, mà muốn hiểu một lẽ tuồng dùng hỏa-công để dụng vũ lại sắp có đủ các thứ pháo như là pháo nổ chừng hơn 5.000 phong, pháo điện (feu de bengale) hơn một nghìn ống, lại thêm có vài mươi chiếc bè bằng cây chuối, trên để rơm khô và pháo tống; thế thì đến khi diễn lối dụng hỏa-công mà đốt phá Tào-bình, thì bấy nhiêu pháo lửa, rơm nhơm nhớ cháy rực rỡ và tiếng nổ vang rang lại thêm tiếng tiêu-hiêu chung-cổ đều phát phởi lên một lẫn, sáng rực một góc trời, bưởng vang trong mấy dặm; phi thường thay! Cuộc diễn-kịch này tưởng xưa nay chưa từng thấy, nếu so với trận Đông-phong Xích-bích ngày xưa thì cái kỳ-quang này lại có phần hơn. Lệ thay hôm ấy cũng có gió đông rất mạnh, cho nên cuộc diễn-kịch ấy đã chiếm được một cái cảnh-tượng rất khéo, mà đã làm cho khoái quang lạc đề bết thảy mọi người đy xem cuộc ấy khắp dưới nước trên bờ.

Qua sáng ngày mồng tám, lại lo mở yến tiệc khoản đãi các quan viên tăng sự thông thuộc quyền Chánh-phủ Bảo-hộ; sáng hôm ấy khi 10 giờ thời đã mật những quan viên đã vào lạy khánh hạ việc sách-lập Đông cung ở điện Thái-hòa hôm mồng sáu vừa rồi, đều tề-tựu tại An-định-cung, mặc thanh-phục, lại có đem một thông pháo vào đăng. Đến 10 giờ rưỡi, thấy đâu được vào diện yết làm lễ bá-xá để chúc mừng Đông cung Hoàng-thái tử tại trong một phòng khác bên tả An-định-cung. 11 giờ lại vào dự-yến tại bên nhà tả ngoại tả-đường là nơi khoản đãi Đình-thần hôm trước. Tối hôm ấy, ở An định cung cũng có diễn kịch tuồng Sơn-hậu để đãi các quan viên ấy. Từ đêm mồng sáu sau khi lễ Khánh-hạ cho đến rạng ngày mồng chín đêm nào tại An định-cung cũng có cuộc khoản-đãi yến tiệc và ca vũ tiêu thiều của Đình thần quan lại hai Chánh phủ, các phòng trường tư-giáo, hưu quan, ngoại thích lại những kẻ thân-thuộc xa gần tức là thân-dân trong nước đều có được ân ban khoản-đãi tử-hậu trong có mấy vạn người. Thật là một khánh-lễ it khi được gặp lúc đại-hiền hiếu sự là một điều rất quí-báu của nước gặp lắm vậy.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 5 Mai 1922

Cuộc hội-nghị Gênes

Quan Barthou đã đi Gênes. Phần nhiều các viên trong phái-bộ Gênes phần đối bản án-văn của Đồng minh.

Việc rung-hoa

Quân Hồi Trực-lệ đánh đuổi quân lính Phụng-thiên.

Paris, ngày 7 Mai 1922

Quan Giám-quốc Millerand và Quan Thủ-tướng Poincaré đi thăm cuộc Đấu-xảo Marseille.

Việc nước Ý

Tin Rome. — Có một cái cầu đá bị đổ, xe-hỏa rơi vào trong sông Pise. Nhiều người chết và bị thương

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 6 Mai 1922

Quan Giám quốc tại Bắc-phi-châu

Trước khi từ biệt đất Bắc-phi-châu quan Giám-quốc Millerand có điện lời cảm tạ các nhà đương-điện Đại-pháp và Au-châu, và nhân-dân ở Maroc, ở Algérie và ở Tunisie. Quan Giám-quốc đã tới Proprinano (Corse). Ngài đã tới Bartène.

Sáng hôm nay, quan Giám-quốc đã khởi hành ở Ajaccio đi Bastia. Ngài đi ô-tô, đọc đường ngài sẽ dừng chân lại nhiều chỗ.

Việc Trung-hoa

Quân lính của Trương Huân và Ngô-bội Phu đánh nhau dữ dội.

Việc Nhật-bản

Tòa Nội-các Nhật bản từ chức.

Cuộc hội nghị Gênes

Sáng hôm thứ tư, hội đồng lại họp nghị một kỳ đại hội đồng nữa.

M. Facta đã bá cáo rằng nếu hội-đồng tài chánh và vận tải đã xong công việc M. Wartington có kê những khoản của hội-đồng tài-chánh đã định quyết như sau này: 1o Kíp đặt một hội-đồng liệt quốc; 2o Các nhà giám-định tài-chánh đã bá-cáo rằng các nước không nên phát hành thêm giấy bạc nữa, và nên giảm số chi-tiêu đi: 3o Về việc hội-đồng nói rằng nên để các nước được quyền tự-do. 4o Về việc tiền-tài thì hội đồng định giao cho hội Liên-hiệp vạn-quốc trông nom việc tu phục Âu-châu, trước tiên ấn định tại Loodres

Các viên chánh phái-bộ đến bàn đồng tình về những lời bá-cáo ấy. M. Tchitchérine và M. Rathenau cũng vậy.

Tại hội-đồng Vận-tải M. Jaspar có bá-cáo các công-việc như sau này: Nay mai các nhà giám-định chuyên-môn về việc hỏa-xa đề hội-nghị tại Paris đề xét cái vấn-đề vận-tải liệt-quốc đề ung chuẩn các bản giao ước ký ở Barcelone về các vấn đề quá vãng liệt-quốc, và về đường tàu tuần, sau nữa là mục-chuẩn cái tôn-chỉ về bản giao-ước của các nước nguyên trước kia thuộc về nước Áo và nước Hung. M. Barrière (phái-viên Đại-pháp) cũng ưng thuận những việc ấy.

Ngày hôm thứ ba bản án-văn của Đồng-minh đã giao cho phái-bộ Xô-viết. Nước Pháp và nước Bỉ không ký.

Quốc-trái Đại-Pháp: 5%. 57. — 4%. 68.50. — 5%. 1915 — 76.85. — 5%. 1920 89.20. — 6%. 1920 94.

Bordeaux, ngày 7 Mai 1922

Quan Giám quốc Millerand đã tới Toulon. Các quan chức có nghĩa tiếp ngài tại nhà hội-quán « *Foyer du Marin* ». Quan Hải bộ thượng-thư có đọc diễn văn ca-tụng Hải-quân Đại-pháp trong buổi chiến-tranh mới rồi. Quan Giám-quốc có đọc diễn-văn chào các đại-biểu của hai quận Alsace Lorraine đến chào ngài.

Cuộc hội-nghị Gênes

Báo *Temps* bình-phẩm về việc bản giao-ước « Bất sung phạm » và các mệnh-lệnh của phái-bộ Đại-pháp tiếp được, có nói: Dù bằng nước Nga ưng thuận bản giao-ước « bất sung phạm » ra nữa, song hễ bản giao-ước ấy không nói gì đến việc triệt binh hay là chế hạn quân-bị, thì nước Đại pháp mới có thể ưng thuận được [illegible] các lời khởi nghị của Đồng-minh liệt-quốc. Một phần phái-bộ nước Nga đã khởi-hành ở Gênes đề đi Berlin, hội nghị với phái-bộ của Lénine cũng đến đó.

Bản-quán cải-nhiệm đi Marseille

IX

Trên Hồng-hải ngày 1er Avril 1922,

Mười sáu năm về trước, chiếc tàu tôi đi, không có ghé qua cửa này. Ngày đó các tàu cứ cách một chuyến giờ Aden lại có một chuyến ghé Djibouti. Tôi chuyến đi chuyến về cũng gặp phải tàu ghé Aden. Aden là một đất thuộc của nước Anh ở rẻ bên phía Arabie, chỉ đứng làm chỗ tàu qua lại, ghé vào lấy than mà thôi. Mà Djibouti thì là đất thuộc của nước Pháp, ở bên phía bờ biển Phi-châu, cũng ngang với Aden, và cũng đứng làm bến lấy than cho các tàu qua lại.

Thật là một nơi heo-dịu, đi hàng ngày đường bên men biển, nóm lên bờ không thấy một cái cây, không thấy nhà ở, chỉ những núi trọc, mặt trời nắng đợi suốt ngày nóng như lửa đốt. Thỉnh thoảng bắc ống dòm thấy trên ngọn núi giữa biển có một cây đèn biển, (đề chỉ nẻo cho các tàu đi ban đêm) mà ghé thay cho những người ở trên đó coi đèn. Trên thì trời không mây, dưới thì nước mênh-mông, ở giữa có một mình trơn ngọn núi không cây không cỏ. Gọi là cảnh sanh-hoạt quanh mình, chỉ thỉnh thoảng có đàn cá bỉnh bỏng lên trên mặt biển, hoặc đàn chim mouettes bay là-là mặt nước. Bốn năm năm một, không bao giờ thấy mưa, thỉnh thoảng lại phải một trận gió nam ở đâu tự đại sa mạc ở giữa Phi-châu thổi đến, như than hồng, như lửa đỏ nóm vào mày vào mặt. Hai giờ chiều hôm 30 Mars thì tàu bỏ neo ở trước bến. Một dân Mọi đen, đầu tóc nom như bụi-lốc, lội ra xin xỏ các hành-khách. Ai ném cho đồng xu đồng hào xuống biển thì chúng lặn theo mà nhặt lên. Muốn ném xu thì bảo chúng cũng lặn xuống mà đuổi được kịp, bởi đồng tiền tròn mà dẹt không chìm xuống thẳng: mà những quân này lặn lội thật tài, không xa con cá dưới nước là mấy, cho nên bao nhiêu xu hào mình ném xuống nước không có đồng nào mất được.

Từ tàu vào bến phải đi gửa. Vào tới nơi, đi qua một cái đề xây bằng đá, rồi vào đến phố. Thứ đá ở đây dùng mà xây đá và xây nhà cửa là một thứ đá kỳ, tựa hồ thứ đá ong của ta, mà là do nước biển vỡ vào bờ mà kết thành ra một thứ đá bọt như thế, chứ không phải là đá núi.

Nhà cửa ở đây thì hầu hết có dinh quan Thống-đốc (Gouverneur), có nhà chi-cuộc của Đông-Pháp Hối-lý ngân-hàng, có nhà thương, nhà giây thép, và mấy nhà hàng lớn. Giữa thành-phố có một cái công-viên chúng độ một vào ta, giồng cây trên đầu và mấy cây palmiers. Trước cửa Bảy-phủ cũng có lí-cây như vậy. Thật là trong quãng mười năm nay,

DÉPOSÉ AU BUREAU DES ASSURANCES

Do Võ Đại Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

thành-phố đã mở mang ra lắm rồi đó. Người ta nói ngày trước, khắp trong xứ không có lấy một cây số

Tôi có ghé vào nhà ngân-hàng định đổi bạc, hỏi giá bạc tại-pháp hôm nay bao nhiêu thì người ta chỉ đáp rằng có bạc bán thì người ta mua cho theo giá 5 720. Nghe đâu thế là nhà ngân-hàng ở đây lấy hoa-hồng (commission) mỗi đồng bạc là 0.4.80, vì khi chàng tới đi qua Saigon thì giá bạc 61.95 mà qua Singapore không quản đổi bao nhiêu cũng vẫn còn ăn già 6f.

Thổ-dân chỗ này thì mọi sự lắm. Chúng tôi ra chợ xem thì chỉ thấy có ba thứ bán nhiều nhứt là cải tươi, rồi đến lạc-đà và la, mà có lẽ những la và lạc-đà đó là để chở cải ở đâu ra bán, chứ không phải là họ bán la với lạc-đà. Lại có mấy thứ hàng hóa thổ-sản nữa, chúng đem ra từ chiếc bán là lông cừu rặng, lông Autruche, quạt nan và các thứ vỏ chai vỏ ốc, với lại một thứ gỗ đã nhai ra mà xỉa răng cho trắng. Ý chừng cũng tại thứ gỗ này mà những người thổ-dân đây răng trắng thế. Chúng đen thui thủi, đứng xa chỉ thấy răng mà thôi.

Đúng nửa đêm hôm 30 rạng 31 Mars thì tàu kéo neo chạy đi Suez Quãng đường này cả thảy 1284 hải-lý. Chính ngọ hôm 31, đã đi được 173 hải-lý chính-ngọ hôm nay được 346 hải-lý nữa, tính ra chừng buổi tối ngày thứ hai 2 A-rập thì tới Suez, chỗ này tàu chỉ đậu trong vài giờ mà thôi, rồi đi vào Sông-đào mà tới Port-Saïd

Nguyễn-văn-Vinh

Dư luận Nam-kỳ

Tư cách của nhà buôn

Trong khoảng chín, mười năm nay, người Nam ta phần nhiều đã biết chú trọng về nghề buôn. Song hỏi lại trong cái nghề buôn của người thành-công nhiều hay người thất bại nhiều? Thì chắc ai cũng phải trả lời một câu dàng chán: Ít-ạnh rằng: Thành công có một ba, thất bại đến tám, chín. Ấy bởi thiếu tư-bổn mà thế? Hay là không thạo quen mà thế? Ta dám nói chắc rằng: Tại chưa đủ cái tư-cách làm nhà buôn vậy.

Tư-cách nhà buôn là những gì? Là Cần-thận, là Nhẫn-nại, là Chính-trực, là Kinh-nghiệm, là Tấn-tới, là Thường-lực. Sau đến ấy mới nghĩ tưởng hành như những câu khuyên thiện, trong kinh « Mạt-cấp » có thể thiệt-hành gì ở cái buổi mua lừa bán đảo, qui quái tinh ma này? Song nghĩ cho cùng, thì mới biết những điều ấy, chính là cái bí-quyết của nhà buôn vậy. Nếu đã sản điều ấy, thì dẫu thấy Đồ cổ, ra buôn cũng thành công, mà thiếu sản điều ấy, thì dẫu ông Đốc-Châu, đứng kinh-doanh cũng thất bại. Xem những nhà Đại-thực-nghiệp xưa nay, bất cứ Đông hay Tây, Âu hay Mỹ, cũng đều là sản-nhi ở trong đó cả.

Cách ngôn Tây có câu: « không chịu-ỷ vụ tiền vẹt, cũng như cái rạch nhỏ, nhận chìm chiếc ghe lớn ». Ngạn-ngữ ta cũng nói: « Giàu đâu đến kẻ ngủ trưa, khó đâu đến kẻ suy tới ngày ». Hai câu ấy thật tỏ rõ cái không cần kíp, là điều vạn ác ở trên đời. Học chuyện mười nhà đại-phú-hào nước Mỹ, thấy nhiều người xuất thân, có hai bàn tay trắng mà làm nên, nào vua Dầu hỏi, vua Gang-sắt, vua Xe-lửa, vua chế Bằng (Banque), tay cách làm giàu, mỗi người một lối, mà hai chữ « Cần-kiệm » cũ cũng như ai.

Nhẫn-nại là phải có công cùng sức, chịu cực nhọc, chớ thấy sông-cả mà sẻ tay chèo; giọt nước chảy lâu, đầu cho đá cũng chảy phải thủng. Nên những cái nghiệp to tát, cái công cuộc lớn lao, lúc sáng-thấy, chẳng cái nào mà khỏi gian nan cả. Nếu đang nghề này xoay nghề khác, như cái tánh-thấy-ngán không định, thì đố có việc gì làm nên thành được bao giờ. Nên cổ-nhân đã có lời răn rằng: « máy thất chi đông sẽ thu vô cập hĩ » đừng có cho vận-mạng, chớ thấy việc mà thối chí chớ nghe người nói mà nghe lăng, cái kết-quả thành công của mình, ở sự nhẫn nại đó ».

Chính-trực là ngang bằng sổ ngay, không dong dẫy bận với, không mua thừa bán thiếu, như ông Lâm-Khẳng nước Mỹ, lúc buổi-vì làm công cho một hàng buôn kia, có người đến bỏ mua hàng trả tiền lộn, khi cộng sổ, ông mới biết ra, bèn tìm đến nhà mà trả cho được. Sau thành cửa hàng ấy, hỏi tiếng thật thà mà ông cũng nhiều tin trọng. Như thế thì ai còn nói thương-nhân gian trá.

Kinh nghiệm: Tức là câu tục-ngữ ta nói: Trăm hay không bằng tay quen. Nghĩa có phải thì mới trải, có đớt tay, mới hay thuốc, có đi bước trước, mới thuộc đường sau; xưa nay những nhà đại phú-hào, ai cũng trải qua một lần đi lầm thuê làm mướn cả. Nên kinh nghiệm càng sâu, thì kiến-thức càng rộng, sự nghiệp càng lớn. thì kinh-nghiệm càng nhiều, không bao giờ học-trò chuyên-môn mới tổ nghiệp ra mà thạo việc ngay hơn người thợ đã làm quen tay được. Nên kinh nghiệm tức là một đội quân tiếu luyện của nhà buôn đó.

Tấn thủ là phương-châm đã định thì mẫy sông cũng liều, mẫy non cũng trèo, không bỏi rỏi, không do dự, không tới chỗ mục-đích không thôi. Như vua Á-lịch-Sơn đem quân đi đánh giặc, có người can rằng: Giặc đông tất, sợ đánh không lại nổ chăng. Vua bèn lớn lên rằng: Quân ta chỉ có tấn không có thoái! Sau quả nhiên đánh cũ được trận ấy thật. Ấy binh chiến thế ấy, thương-chiến cũng thế ấy.

Thường thức là lẽ cư-xử, cách chiêu đãi biết các nơi thổ-sản, biết những chỗ bán buôn; cách sổ sách thế ấy, lối giao dịch thế nào; thì ấy như hai người Giáp, Ất buôn bán một nghề. Giáp thì thông thu xét, biết tính toán, rõ thương-phẩm, thạo cả tiếng lắm. Ất thì chỉ nghe lỏ mỏ, ăn nói thô-bỉ, vật kia xử nào chẳng ra không biết, hàng nọ tháng nào bán chạy không hay; thấy buôn, buôn; kỳ thực chẳng biết buôn là cái gì cả. Thì thì hai người ấy, ai nên ai hư, ai lời ai lỗ, chẳng phải đợi hết năm tính sổ, cái gương thành bại cũng đã thấy sờ sờ. Cho nên thương-thức, cũng là một cái vấn-đề quan-trọng của nhà buôn ta lắm.

Ấy sản điều đó là kể lược, ngoài còn nhiều cái tư-cách khác nữa. Nhưng người mà lực-hành được cả như thế, thì cái đạo lập thân cũng đã đủ được quá nửa.

Tôi viết bài này, nghĩ lại ngậm ngải cho cái lối buôn của xứ ta; tư-cách đã thiếu thốn, vốn liếng lại ít ỏi, dự-liệu như thế đâu kia, mua đâu cho bán cuối cho lọc lời không mấy sát phí lại nhiều. Thế thì làm sao mà không thiệt hàng? Làm sao mà khỏi nợ? Tôi nói đến đây cầm cây viết lên, lại đặt cây viết xuống, muốn nói mà không nỡ nói!...

N. C. M. B.

HÀI ĐÀM

Thi lên lớp

Kỳ thi lên lớp, cậu học-trò ở học trường về, bà mợ đón hỏi:

— Các cậu hỏi cha thầy, con đã trả lời được cả đấy chứ?

— Vâng! Con đều trả lời được cả.

— Con trả lời những thế nào?

— Câu nào con cũng trả lời có mấy tiếng: « Thưa thầy, con chưa hiểu ».

T. N

VIỆC HANOI

Hội kỷ-niệm bà Jeanne d'Arc. — Sáng hôm nay tại tòa Đốc-lý đã họp hội đồng ban hội hồ để bàn việc mở hội kỷ niệm bà Jeanne d'Arc. Hội-đồng đã định ngày thứ bảy và chủ nhật 14 Mai thì các công sở đều treo cờ và đến tối thì chăng đèn. Vì sở tiền dùng về cuộc hội hè không được đủ, cho nên ở hai ngày ấy sẽ có cuộc hội đồng đồ đèn như ngày hội 14 Juillet.

Sáng hôm chủ nhật thì có cuộc diễn binh và tại Nhà-thờ sẽ làm lễ rất trọng thể.

Ngạch Tư pháp. — M. Reydellet (Marie Jean Baptiste Joseph Germain) Luật khoa cử-nhân quan cai trị hạng nhất, hội-viên hội-đồng tòa án cai-trị tại Hanoi thì nay tạm thuộc quyền quan Tư pháp viện tổ g trưởng Đông pháp, sung chức quyền cố-vấn tại tòa Thượng-thẩm Hanoi thay quan Cố-vấn Bernaut thuyên đi làm chức chánh tòa án Thượng-hải.

M. Boni (Jean-Pierre-Sylvie) Luật khoa cử-nhân nay được công nhận làm thư ký của M. Bona là luật-sư tại tòa Thương-thẩm Hanoi và các tòa án Trung Bắc-kỳ.

Hội đồng đề binh. — Đến ngày mai thì các quan Hội-đồng đề binh sẽ lên Lạng-sơn để duy hội-đồng xử bọn can về việc Lạng sơn ngày nọ quoại. Xong việc Lạng sơn được mấy ngày thì các quan lại lên Cao-bằng họp hội-đồng luôn trong ba tuần lễ.

Thi thư-ký vào sở Kinh-tế. — Chiếu theo nghị-định quan chánh sở Kinh-tế ngày 3 Mai 1922, chương-trình thi thư-ký tập sự vào ngạch Kinh tế Đông-Pháp lại có những bài sau này:

A — Bộ thi viết

1o) Một bài âm tả viết xét về âm tả viết xét về chữ tốt, ở dưới lại có bốn câu hỏi về ý bài âm-tả, giải nghĩa một chữ, một tiếng hay là một câu.

Hạn trong một giờ rưỡi, nhân với 5.

2o) Một bài tập chữ, viết theo một bài Pháp-văn:

2 dòng chữ *ronde*
2 — *batarde*.
10 — *anglaise*.

Hạn trong năm giờ nhân với 2

3o) Một bài luận Pháp văn có chính xét về ý tứ và sự liên lạc.

Hạn trong 2 giờ, nhân với 6.

4o) Một bài toán đánh máy chữ nhân với 4.

5o) Hai bài tính đố, thuộc về bốn phép cộng, trừ, nhân, chia và phép cản độ lường, về diện tích và thể tích thường dùng.

Hạn trong 2 giờ, nhân với 4.

B — Khẩu đáp

1o) Một bài tập đọc giải nghĩa, sẽ có những câu hỏi về nghĩa từng chữ, phép đặt câu, và luật mạo: nhân với 5.

2o) Một bài hỏi về địa-dư thế giới và nhất là về địa-dư Đông Pháp (tình thế, chính-trị và kinh-tế), nhân với 4.

Đến ngày 5 Juin 1922 hồi 8 giờ sáng sẽ mở kỳ thi tuyển thư ký tập-sự vào ngạch kinh tế.

Số thư-ký lấy vào ngạch ấy định là mười một người.

Hội-đồng sát hạch có những viên chức sau này:

Chánh Hội-đồng: M. Wintrebert, quan cai trị hạng ba, chánh thư-ký sở Kinh-tế;

Hội-viên: Mm. Gaudé, chủ sự hạng nhất ngạch các quan cai trị; Caux, chủ sự hạng nhì ngạch Kiểm-lâm; Mme Gonzalès, thư-ký đánh máy chữ phủ Toàn-quyền.

Những người thí nguyện ứng thi phải tâm đơn gửi đến sở Kinh-tế (Direction des Services Economiques) trước kỳ thi là ba ngày và phải đính theo với đơn ấy một bản sao cái bằng diplôme de fin d'études complémentaires hay là bằng Brevet d'Enseignement primaire supérieur

Hội bảo trợ trẻ con có thêm nhận. — Hội bảo trợ trẻ con vô thừa nhận đã họp tại nhà công quán hội Khai trí-tiến-đức chiều thứ bảy hồi 5 giờ rưỡi, có Mme M-lon làm chủ tọa. Các bà Annam đến dự hội đồng cũng đông. Các bà đem nộp hội 500 đồng là số tiền đã quyên được.

Muốn thuê một cái nhà kiểu tây bốn phòng, có cả máy nước, máy điện, ai biết ở đâu có thì mách sẽ được thưởng 50 $.

Bài tại Bản-quán

3255

Bảo Hữu-thanh đổi chỗ-bán. — Bản-quán được tin rằng cụ Nguyễn-mạnh-Hường là phán-phủ ông Nguyễn-Bông nay về làm chủ hiệu báo *Hữu-thanh* Nguyện ngài có chân khoa mọc vừa mới rồi bưu quan được ít lâu nay, mà tân học tân tỷ ngài lại lãnh hội nhiều thì thật là một sự may cho tòa báo *Hữu-thanh* vậy.

Cải chính. — Số báo ngày 4 Mai vừa rồi, mục quan lại thuyên chuyển vì trong bản thảo hiệu không rõ mà in lầm tin quan chân Võ-ngọc-Lâm tinh Lạng-sơn không được, vậy nay cải chính lại như sau này cho đúng sự thực.

M. Võ-ngọc-Lâm, tri-châu hạng nhất tại châu Cao-lộc (Lạng-sơn) nay được thăng chức thương-tá tỉnh ty tỉnh Lạng-sơn thay M. Trịnh-đình-Chương đổi đi chân Tri-châu (Phú-thọ). Bản quán có lời mừng ông Võ ngọc-Lâm đã được vinh thăng.

Tháng thưởng đích đáng. — Ông Trịnh-văn-Bể là giám thị tại Nông-công bác-sản viện nguyên cấp bằng chánh đội trưởng (5.1) nay được cấp chức thăng thưởng Tiên nghiệm đô tỷ phó quản cơ, (cùng tỷ phẩm). Ông Trịnh-văn-Bể quán hạng Thanh-hóa, tỉnh Phú-thọ, ngoại ngũ năm đã có công lao với nhà binh, cho nên Nhà-nước nay đã đặc cách thưởng cho ông như vậy thì thật là đích đáng lắm. Vậy bản quán có lời khen mừng ông.

Giấy thưởng lạc. — M. Ng-khánh-Trường hậu tuyển trí huyện và M. Đỗ văn-Đáp thông-phán hạng nhất tại Nam-định vì có công trong việc công thái nông-phái trong năm 1921 thì nay được thưưởng một đặc thưởng-lạc.

CÓ NHÀ VÀ CÓ ĐẤT BÁN

Hỏi ở phố Đồng-Khánh; số 39

3738

Bán các thứ hàng nội-hóa thực đẹp, toàn bằng gụ cả.

Kính rõ sơn này:

Một cái tủ trường 2 ngươi nằm 2 cái giường 1 cái bàn tròn 6 người ngồi 1 cái bàn tạp vào được. 1 cái bàn tạp vào được. 1 cái tủ đại.

Đặt giá: 380 $ 00 mà đáng giá 800 $ 00.

Hỏi tại: 35 nhà 35, phố Jauréguiberry. Hanoi.

3260

Tòa án Trùng-trị. — Sáng hôm nay, tòa án Trùng-trị xử những vụ sau này:

Bạn tốt hiếm có. — Tên Ng-hữu-Thuận buôn cải ngụ ở Hà-thành, quán ở làng Kim-hoàn, phủ Hoài đức tỉnh Hà-đông lừa 1.600 đồng của bạn là M Ng-v Lang làm thư-ký ở số Văn-pam nói đổi đi tậu nhà bộ. Đến lúc người bị lừa thưa thì lại chạy gỡ tội và khai rằng số tiền ấy là M Lang cho cho tên ấy đem lên Văn-nam để buôn thuốc phiện lậu. nên phạt tên ấy 8 tháng tù 25 quan và bắt phải bồi số 1600 đồng trả lại cho M. Lang cùng lãi 8 phần một năm kể từ ngày đi kiện trở đi.

Đây tớ bất lương. — Tên Nguyễn-văn-Nhơn nấu bếp cho M. Lê-văn-Phúc chủ nhà in ở phố hàng Gai có vay trước 30 đồng. Lâm được ít lâu lấy cắp 0 p. 80 tiền đưa đi chợ mua đồ ăn rồi đi thẳng. Trở tiền công đi, còn thiếu nhà hơn 14 đồng nữa nên tòa phạt tên Hai 40 ngày tù.

Lần cầu vào địa ngục. — Tên Ng-v-Nhân không có nghề nghiệp gì, một đêm lẻn vào nhà M. Bona là luật sư ăn cắp một cái áo của người bồi tên là Trương-Vũ. Khi thấy đông, người bồi lấy vàng dây chạy ra đuổi thì nắm được cả nhân tang. Tòa phạt tên Nhân 6 tháng tù

Hành hung. — Vì việc mua bán cối mũ không vừa ý, tên Ng-văn-Vịn đã cầm hòn đánh vào đầu một người thợ mũ tên là Nguyễn-văn Lập chảy máu ra. Người nguyên đơn đã xin thôi không kiện nữa, song tòa cũng phạt tên Ba ấy 25 quan.

Bọt quay đầu vỡ. — Tên phạt tên Hoàng-văn Khanh 3 tháng tù về tội đã phải biết số tại con tuổi về Hanoi.

Ăn trộm lúa. — Mười hôm tên Ng-văn-Sang, Phạm-văn-Đức, Hoàng-văn-Nhu, Phạm-văn-Hiền, Đào-văn-Hoy, Không-văn-Hòe và Ngô văn-Lộ là người huyện Phúc-yên cùng rủ nhau đến ăn cắp gà M. Ahmed ở làng Tân-minh và tách Bắc-ninh để trộm lúa, khi người làng cũng cho con gái M. Ahmed đến giữ thì lẻn lẩy đánh bị thương rồi gánh lúa chạy. Tòa hội thì lẻn Sang đến chối cả, nên hoãn đến kỳ sau để đòi con gái M. Ahmed hội rồi mới nghị án.

Ngạch thừa-phái. — M. Nguyễn-đăng-Thịnh, thừa-phái hạng nhì tại Hưngyên, vì đã có công trong cuộc công-thái Đông-pháp trong năm 1922, nay được đặc cách kỳ hộ thừa-phái hạng nhất.

M. Ng.-chí-Tường thừa phái hạng năm tại dinh quan án Nam-định, nay đổi đi phủ Nghĩa-hưng (Nam-định) và kiêm chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp phủ ấy, thay M. Ng.-duy-Điệm đổi đi Kim anh (Phúc-yên).

Thưởng bằng vở suốc công thái. — M. Lê-văn-Nhã thân khoán ở Nam-định vì có dặng trang sức công-thái thì nay được thưởng *Hàn-lâm-viện*.

Thuyên-chuyển. — Cô Đỗ-thị-Tuyết có đỗ thực thụ hạng tư tại Hà-giang nay đổi đi tòng sự tại Sơn-tây.

Ngạch tuần-cảnh. — Linh tuần-cảnh hạng nhất Trần-v-Lịch tại Thái-nguyên nay phải bắt đích.

M. Nguyễn-văn-Thanh cựu binh, nay được bổ linh-cảnh tại Thái-nguyên lương mỗi năm là 144 đồng.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Bệnh dịch hạch. — Chớ trưởng là bệnh dịch hạch đã phát tại thành-phố rồi đâu, nhưng cũng phải phòng-trừ hãy giờ mới được. Bệnh dịch hạch nay đương phát lại Hương-cảng, số người chết cũng nhiều lắm. Bởi vậy các chủ Khách ở Hương-cảng đến thì quan Đốc-lý bắt khám kỹ và quản có đều phải lấy nỗ tại nhà thương riêng ở Bình-dương.

Các tàu ở Hương-cảng đến cũng phải khám xét kỹ, rồi mới được vào bến.

Không cần nhắc lại thì các nơi cũng nhớ rằng bệnh này truyền nhiễm mau mắn là bởi loài chuột, vậy thì giống chuột phải trị cho tiệt mới được. Chuột nói đây là con chuột thật, chớ không phải là nói đến nói bỏn đâu.

(Còn trong thứ ba, số thứ ba).

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin cảm ngại mọi bậc khi có viết gì viết thư đến bài bá-quán, thì cho biết rõ tên họ giấy tờ bao, hoặc in phi-văn bản-quán cũng giữ giấy kỹ, số cho người thân có tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc biệt-hiệu, không rõ họ danh. Khách ra nhiều, mà phương-danh không rõ có phải lỗi.

No 24

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-trước)

Soạn-giả: ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả: NGUYỄN-HẢI

Vua *Lô-ý* nói một cách rất thân-thiết:

— Trẫm với giáo-chủ, ba lần phải giữ lễ. Trẫm là học-trò của tướng-công cũng không phải là vua, tướng-công cũng biết đó. Trẫm nhất là chiều ngày nay, vì trẫm đến đây như một người khẩu cầu, chứ việc, mà rất khiêm từ, rất mềm dẻo, tướng-công vui lòng mấy lời cho ki-kèo.

Mô-da-linh nhà vua đỏ mặt, tại cũng ngờ lắm. Phen này nhà chính tại cũng muốn đến tình-khoan như vậy, cũng phải mắc lắm: Cái bộ kiệt kia nàng có không phải vì mối dục-tình trong thời trai trẻ, đang con hăng hái mà còn ở nệ ngập ngừng, nhưng đó chỉ là vì nhà vua phải đó nên cái lòng kiên cũng mà đến đó thôi. *Mô-da-linh* là công thần có lòng yêu nước nhà, nên cố lòng giúp cho nhà vua để nộ việc riêng. Giáo-chủ rằng:

— Thành Hoàng-thượng cứ phân bảo cho. Hoàng-thượng đã muốn quên cho ngu-thần là kẻ bầy tôi mà gọi ngu thần là quân-sư, là thầy giáo thì ngu thần cũng xin phân bảy với Hoàng-thượng lắm lòng trang-thành và rất qui mến Hoàng-thượng vậy.

Nhà vua phán:

— Đa tạ tướng-công. Điều của quả-nhân sắp xin với tướng-công đây và cũng không có nọc nhân gì đến tướng công là mấy.

Giáo-chủ đáp:

— Càng không hay cho ngu-thần lắm, tâu Hoàng-thượng! Ngu-thần lại dám nước nhà Hoàng-thượng đội một điều gì quan trọng, đó ngu-thần có phải thiệt hại đến đâu... nhưng dẫu sao, dẫn Hoàng-thượng đội điều gì, ngu-thần cũng sẵn lòng mà tuân chỉ để Hoàng-thượng được nhẹ tấc lòng.

Nhà vua trong lòng thỏa thức, đay có trời tâm giáo chủ là cũng thận-thức như vậy mà thôi, Nhà vua phán:

— Nên vậy! Có, việc này đây: Trẫm vừa tiếp anh trẫm là *Anh-cát-lợi* quốc *thương-đế*.

Giáo-chủ đang nằm, giật nảy mình lên như thể là chạm phải bom điện-khí của *Văn-ta* tiên-sinh vậy. Giáo-chủ vì ngạc-nhiên vì bẫn lẫn thì phải hơn, mà bộ mặt có một vòng nội-hỉ làm cho sáng rực. Vua *Lô-ý* thấp-tử đã không tài nghề thương thuyết cũng biến ngay rằng: Giáo-chủ mong nghe một việg gì khác hẳn. Giáo-chủ bèn mỏ mà nói to lên, giọng ồ-ồ:

— *Sắc-lệ đệ nhị!* Hoàng-thượng vừa tiếp *Sắc-lệ đệ-nhị*.

Vua *Lô-ý* thấp-tử cố ý chêm cái danh-vị của chàn vua *An-ri đệ-tứ* mà giáo-chủ đã quên không gọi;

— Hoàng *đã Sắc-lệ đệ-nhị*. Phải giáo-chủ, trẫm nghe vị quân-vương cang-quốc ấy kể với trẫm những nỗi chẳng cần mình mà trẫm cũng động lòng thương. Giáo chủ ơi, sự quốn bách của *Anh*-hoàng thật lớn. Mà trẫm đây, trẫm đã thấy ngôi vị của trẫm gặp lắm nỗi gian truân, trẫm đã phải lìn khỏi để-đô trong những ngày nhiệt não, trẫm đã biết sự chua khó, thì bỏ mặc một người anh mất co-nghiệp phải trốn-tránh tha-phương, mà không nơi nương tựa, trẫm rất lấy làm đau lòng.

Giáo chủ tức khi mà rằng:

— Ơ! Sao bản chẳng có như Hoàng thượng, một người *Giặc lệ Mỹ-giu-linh*! Như vậy ngôi báu của Ta có phải đi được; vững vàng chắc chắn hay sao!

Phật Hoàng trả lời có giọng rất chừng chạc.

— Trẫm đã biết nhẽ trẫm chịu ăn Đức-ông nhiều. Trẫm lại ăn tướng-công biết cho rằng trẫm đây không khi nào có quên ân ấy. Ấy chính là sau trẫm là *Anh cát-lợi* quốc Hoàng-đế không có cái tài cao trí rộng đã cứu sinh cho trẫm đó, chính là vì thế mà trẫm muốn đem cái tài trí ấy giáp cho anh trẫm, mà trẫm muốn nhờ cái cánh tay của tướng-công cho trở cho *Anh*-hoàng. Đức-ông Giáo-chủ ơi! trẫm chắc rằng cái tay của tướng-công chỉ chạm tới anh trẫm là có thể đặt được lên trên đầu anh trẫm cái mũ triều thiên của ông bác trẫm xưa đã đặt nó trên những chân đoạn đầu đài.

Mô da-linh đáp:

— Tâu Hoàng thượng, ngu-thần xin đa tạ Hoàng-thượng đã nghĩ bay cho ngu-thần như vậy. Nhưng ta không làm gì bên đó được, Chúng ta quản điền-tử từ bỏ Châu-tri, chém cả đầu vua. Hoàng-thượng coi đó, chúng thật là những quân nguy-hiểm mà từ khi chúng đã dấm trong vũng máu quân vương, trong đống bùn thân-thể, rày vào với chúng, thật là như-bản cả tay. Cái chánh-sách đó chưa bao giờ ngu-thần có dùng được, ngu thần vẫn đầy đi.

— Vậy thì tướng-công có giáp anh em ta mà thay một chánh-sách khác vào đó được chăng?

— Chánh-sách nào?

— Khoái-phục cho *Sắc-lệ đệ nhị* chẳng hạn!

Mô-da-linh nói to rằng:

— Ơ! Trời đất ơi, có ông Hoàng-thượng khốn nạn đó dám mơ hoàng cái điều kỳ quái đó chăng?

Thiếu-đế cơ mà giáo-chủ nhìn rất chắc chắn, dường như muốn làm điều này nhiều nỗi khó-khăn thì sự bất mà đặp lại rằng:

— Mà cho, mà *Anh-hoàng* chỉ hỏi xin về việc đó có một triện thôi!

Giáo-chủ giận cho rõ thêm cái giọng *Ý đại-lợi*, mà nói riêu rằng:

— Chỉ có thế thôi đấy. Một triện tí-tí thôi, chỉ một triện cỏn con thôi xin hiền-đệ giúp cho! — Rõ bọ nhà ăn mày ăn xin, nhỉ!

Vua *Lô-ý* thấp-tử ngẫng đầu lên mà rằng:

— Giáo-chủ! Bọ nhà ăn mày ăn xin đó là một chị bọ nhà ta.

— Hoàng-thượng có đủ gian mà đem bàng ấy triện cho bổ khác được chăng? Tên Hoàng-thượng, ngài có ưa triện chăng?

Vua *Lô-ý* thấp-tử trong lòng rất đau đớn, nhưng cũng phải cố chí dằn lòng để sự *Anh-hoàng* khỏi lộ ra ngoài mặt. Nhà vua đáp:

— Ơ! Ơ! Phải, giáo-chủ ạ. Trẫm biết trẫm nghèo, nhưng cái ngôi báu nước *Pháp* này cũng có thể dàng được một triện. Mà, trẫm muốn làm một điều hay, trẫm có phải đem ngôi báu của trẫm mà cầm đi, trẫm cũng cam làm. Trẫm sẽ tìm được những quả *Go-hai* nó cho trẫm vay một triện

Mô-da-linh hỏi:

— Vậy tân Hoàng-thượng, Hoàng-thượng phán rằng cần một triện?

— Phải, trẫm phán vậy.

— Hoàng-thượng làm to, tâu Hoàng thượng, Hoàng-thượng cần nhiều hơn thế nữa. *Bọc-nư-anh!* Rồi Hoàng-thượng sẽ biết thật Hoàng-thượng còn cần đến bao nhiêu. *Bọc-nư-anh!*

Giáo-chủ rằng:

— Ô hay! Giáo-chủ! Giáo-chủ dám nói một tên đứa ở những việc của ta sao?

Giáo-chủ dường như không thấy cái nhục của phá vua, cứ việc gọi:

— *Bọc-nư-anh!* Lại gần đây, và đọc lại cho ta nghe cái số ta hồi ngươi lấy vàng lần thứ!

Vua *Lô-ý* giận tái mặt, quát lên rằng:

— Giáo-chủ! Giáo-chủ! Không nghe thấy lời ta nói đó sao?

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ VỎ KẾT

BẢO HÀNH 3 NĂM

Máy tốt, chắc chắn, đẹp mắt, lại rẻ tiền.

Ngại mỗi kỳ mua vỏ đi xa giang. Có sẵn giờ bán đây

Giá . . . . . 5 $ 75

BÁN Ở HIỆU:

A. PERROUD (NHÀ XANH)

27, Rue Paul Bert. — HANOI

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỏ mà làm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có những lời khai trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rằng đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trang-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert Hanoi.

HỎI KẺ PHẢI SAU

Hay hỏi các người Nam-Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quốc mà đi nhiều thuốc không phải thường, hoặc là đã không chữa chất nhổ có, hay hỏi những người phải đau khi quốc đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; nay hỏi các người phải những lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy thì một bệnh truyền tế nhuyễn lên. Nghĩa là ai có phải ấy thì truyền cho sau nối, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu sẽ không mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nên cảm người không muốn giống Nam Việt hoa mãn đi, nên cảm người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy sẽ viết thư cho hiệu Bão-chế MONTÈS đã bá *Paul-Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào, đáng vì nhiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì tuy khỏe mạnh và hồi đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một thùng là . . . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 1 $ 20

Bộ từ 1 $ 90 đến 2 $ 00 (tây thao giá học hỏa Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh ho rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . . 1 $ 80

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinch »

Một lọ. . . . . 6 $ 45

Bộ 6 $ 20 đến 6 $ 80

Sáu lọ. . . . . 24 $ 50.

Bộ 3 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 $ 80

Bộ 12 $ 70 đến 13 $ 90

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (máu-bổ) bổ huyết

Một lọ . . . . . 11 $ 60

Bộ 12 $ 80 đến 13 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sổi dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay hại người : chất là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ dùng hộ nắng một viên rồi uống nước rất nóng, đắp nhiều chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi. Nếu muốn cho chắng ra mồ hôi thì uống rồi nhiều nước nóng nó ở người cho nóng đun thì phải trong 36 giờ là khỏi.

Bán chỉ MONTÈS, 54, phố Paul-Bert Hanoi

Quá chơi nhờ tàu. — Một nhà ngân hàng Đức tên là Rust đi tàu *Angers* ở Tân sang định đi Singapore, đến Haiphong tàu đậu, mải chơi quá thành ra nhỡ tàu. Người ấy có phóng thuyền ra Sở-non để lên tàu mà không kịp. Sở Cẩm và sở Mật thám đã tới đón rồi.

Thật thà. — Sai chú Khách buôn gạo không cho một thìa sứng là người Khách mặt một số tiền 1400 đồng thì quy tha, nhất thì đem về cho mất hết.

Trường Nữ-học-sinh. — Tại Hàng-kênh thuộc huyện Hải-an, nay đặt ra một trường Nữ-học-sinh An-nam.

BẮC-NINH

Hội Đồng mỗng chín tháng tư. — Hồi một giờ chiều hôm kia, bắt đầu trước từ cửa đến ra ngoài bờ đê, kiện ngựa tàn quạt và mười tám tướng con gái trông rất chỉnh tề. Đến ba giờ mới bắt đầu phất cờ, phất xong ba lần lại rước về cửa đền, lại phất cờ ba lần nữa. Từ sáng đến 2 giờ chiều thì giới nam, từ 2 giờ giới lại càng nắng đã quá hai bên dưới bờ đê hàng cau lần và hàng quà bánh đông lắm. Người nhà quê kể chợ đến xem đi lượt, thăm chỉ xe tay và xe ô-tô cũng không đủ mà dùng.

Ô-tô hai người. — Hồi 11 giờ chiều hôm kia một cái ô-tô hành khách đi ở Tứ-sơn về đám hội, khi gần đến đê phải một đứa bé con chăn trâu chết ngay. Lý-trưởng đã trình quan *Nam-phong* bắt... ô-tô đi làm bằng chứ nhọ.

Vậy xin các nhà văn-sĩ nhỏ ngày lý mà đến nghe văn cho vui.

Sự hội đồng này lại định đến ngày mồng hai tháng năm ta này thì sẽ làm các trò vui để mừng ngày quốc-lễ.

Chương-trình ngày hội Hưng-quốc khánh-niệm ngày mồng 2 tháng năm, năm nay :

Nhà hội-quán treo đèn, kéo cờ, kết lá, múa rồng, có giải thưởng : cả hai tối mồng một và mồng hai ;

Hát chèo trong sân hội : mồng 2, từ 7 giờ sáng đến 12 giờ.

Chọi gà thưởng 3 giải : mồng 2, từ 1 giờ chiều đến 3 giờ rưỡi.

Đánh vật thưởng 3 giải (người nhóm) : mồng 2, từ 4 giờ chiều đến 6 giờ.

Thi thơ (đèn đêm) 3 giải : mồng 2, từ 6 giờ rưỡi, đến 8 giờ tối.

Múa rồng, đốt pháo đốt thăng thiên, liễn xanh đỏ, từ 7 giờ đến nửa đêm (Buổi tối hội có ăn tiệc).

Khởi dậm : hát chèo, chọi gà, đánh vật, thi thơ và múa rồng đều có giải thưởng. Ai muốn hỏi gì xin đến hội quán hôm 20 Mai, buổi tối.

Khuyến-học hội lại cảo

Trả lời bài « Thư mất nhiều lắm » — Xin ngài làm ơn đăng cho tôi bài như sau này : để trả lời bài « Thư mất nhiều lắm » ở trong báo *Trung-Bắc* số 1811 hôm 5 Mai 1922 về mục thời sự Bắc-ninh. Nhà giấy thép Bắc-ninh chưa có « facteur » đi chia thư. lẽ ra những người trong thành-phố cứ sáng phải lại nhà giấy thép hỏi thư, song may lại có tên phu trạm đi thư cho các hộ, tối nhân đó mà giao cho nó đi chia các phố. Vậy khi thư các nơi về đến Bắc-ninh, tôi đã soạn ngay từng phố một, soạn xong rồi thì biên từng cái vào một quyển sổ in, lúc phát hễ ai nhận thư cũng phải ký tên vào sổ ấy khi hết buổi nó đem nộp sổ, tôi lại soát sổ lại, như thế thì một cái thư thường cũng cần thận bằng cho thư, không thể mất thư được vì giữ-tắc soạn thư có cái nào rách bằng thì trước khi phát tôi đã chứng quả vào sau thư, còn thư đã không đáng chỗ ở hoặc nhầm nhiều it nhiều thì tôi cho nó đi hỏi các phố nếu thực không thấy thì hoặc giả lại người gửi, hoặc bỏ vào Rebut, và lại nhà giấy thép đã có đề sẵn giấy in để cho tiện mọi người hỏi thư mất thì nhà giấy thép sẽ sẵn lòng tìm hỏi và sẽ trả lời, như thế lẽ đâu những người mất thư lại không hỏi, các công việc bổn-phận của tôi làm như thế tưởng cũng đã tiện lợi và vừa lòng cho mọi người không đợi ông nào quá yêu mà đăng bài đó, có lẽ ông chưa hiểu lẽ lối với nói mà không rõ.

Chú nhà giấy thép Bắc-ninh : Tạc-

NAM-ĐỊNH

Quan Toàn-quyền Baudoin qua Nam định. — Quan Toàn-quyền Bau doin chủ nhật vừa rồi có qua Nam-định và quan chánh văn-phòng Le Prévost đã đi xe-hơi ở Thanh-hóa ra Nam-định hôm chủ-nhật 7 Mai. Theo như chương trình đã định thời ngài đã đi chuyến xe-lửa thường (14 giờ 51) có mắc một toa *salon* riêng để ngài ngồi.

Buổi ấy nhà ga có treo cờ Đại-Pháp, lấy bàn đọc và cắm nhiều cờ đuôi nheo, coi rất đẹp. — Trước giờ xe chạy khẩu thời các quí-quan, các quí-viên nhân chức các quan tỉnh ra ga đông cả cả. — Lại có cả phường nhạc binh, một toán lính khố đỏ và khố-xanh chừng một trăm người cũng ra sắp sẵn ở sân ga.

Đúng 15 giờ thì xe quan Toàn quyền tới, quan Đốc-lý Graffeuil giới thiệu các quan Tây Nam, quan Toàn-quyền bắt tay từng người một ; đoàn người ra sân ga, thời lính bồng súng chào, phường nhạc thổi bài *Marseillaise* mừng ngài.

Ngài ở ga chừng mấy phút đồng-bỡ rồi lại lên xe để về Hanoi.

PHÚC-YÊN

Không phải là nữ học-sinh. — Trong số báo ngày 5 Mai, ra vừa rồi mục tòa Tương-thâm có nói về án tên Nguyễn-đình-Tư và Phạm-thị-Nguyên đã vì sự giảng giờ bơ phờ mà phải mỗi người một tháng tù. Duy trong bài có nói Phạm-thị-Nguyên là nữ học-sinh thì không phải. Thật thì thì chưa từng cắp sách vào trường ngày nào. Vậy nên cải chính lại cho đúng, kẻo mang tiếng các cô nữ học-sinh.

SƠN-TÂY

Tại Tòa án. — Phiên tòa Nam án mới rồi có xử một việc vợ chồng kiện nhau tưởng nên đăng báo để cho các nhà làm cha mẹ cứ hay ép uổng con cái biết mà làm gương. Tên nhà giàu nhà gái, xin bỏ đi cả, chỉ đăng cái ruột chuyện mà thôi.

Nguyên là hai bên cha mẹ người chú rể làng, con trai cưới từ năm 14 tuổi con gái từ năm 17. Bây giờ chồng 18, vợ 21 tuổi thì chê nhau kỳ lại Tòa xin li dị. Tòa án xử cho hai bên ly dị, vì lẽ lấy nhau là tự bố mẹ cả chứ nam nữ còn bé dại chưa từng chọn định lấy được. Tòa lại bắt bồi mọ người chồng đền cho người con gái 10 p. nữa để bù sự thiệt hại về nỗi khổ tâm.

Ấy đứng vợ gả chồng sớm là hại cho con về sau như thế nhà quê tư thường có thói lỳ, thì nên bỏ đi vì không những sinh lắm nỗi khó khăn, mà lấy nhau sớm lại còn hại đến nòi giống nữa.

PHÚ-THỌ

Tình khứ lưu. — Ông Nguyễn-kim-Liên, thừa phái huyện Thanh-thủy, nay đổi đi chánh Bạch-thông đã khởi hành sáng ngày 4 Mai nầy. các anh em bà con thân biết, hết thảy ai cũng đồng lòng mến tiếc. vì ông là một bậc *cụ-đề-cử*, mà cách cư-xử đối đãi với mọi người rất là hòa nhã bợn kẻ. Lại có điều rất đặc biệt là xưa nay ai nghe thấy tiếng đồi đi Thương-du, khác nào sai đánh hòn tại, mà đông nay lại hăng hái làm giấy tình-nguyện đi Thượng-du, cái tình thân đồng-cảm của ông thực là hiếm có mà đáng quí trọng thay.

Lợn đánh người. — Sáng ngày 4 Mai nầy, làng Tang-ma cùng làng Phương-viên sắn lợn-rừng. Nghe đâu sắn được đôi đực quá, lợn phải ly sơn chạy vào thôn ổ.

Chàng nọ ở làng Tang-ma đương giã gạo trong nhà, thấy lợn qua sân, với vàng cầm gậy ra đuổi, tới ngoài đồng đánh được mấy gậy, chẳng may bị lợn xông lại đưa mõm đánh chàng mấy nhát vào ngực và sườn chết ngay, chàng chết nằm đấy. lợn đã đi mấy bước lại quay lại cho thêm một miếng nữa gầy cả gối, thương thay!

Xưa nay ai cũng tưởng thú vật trong rừng, hễ, báo là đã nhát, nhưng người sắn quen lại lấy lợn và gấu là đáng sợ hơn, nếu người ta gặp lợn và gấu là gấu lại càng phải để phòng cẩn thận lắm.

Lính hành hung. — Sáng hôm 6 Mai nầy, một á con gái có chồng đi làm sở Cảnh-sát-lưu La-phú về vừa tới phố, không biết vì lẽ gì bị hai bác lính-cơ ra đánh và xé cả quần áo.

Việc ấy đã đưa đến huyện xét hỏi hai bác lính cũng đã nhận rằng có thể mà xem ý các bác cho bung-bằng làm! Các bác lính quan tuần có phép ít-ra-gi mà ngăn cấm cho tiệt thói đi một lý đi, thực là mọng thay!

Tường-Chiêm, lại-tiò

THÁI-BÌNH

Ái tin. — Bản quán được tin buồn rằng bà Trần-văn-Hiền là cụ-bà quan huyện Vũ-ngọc-Quỹ tự cụ quan ông Trần-quang-Trứ, nguyên hàng-tá, nghỉ việc Thái-bình, tạ thế tại làng Loại-trung phủ Kiến-xương ngày mồng 10 tư tháng nầy. Sáng hôm nay đã cất đám.

Bản quán có lời kính viếng bà và chia buồn với ông Trần-văn-Hiền và quí-quyến.

HẢI-NINH

Cháy hàng vì tàu. — Số Tuần-canh vừa bắt được một cái thuyền chở 31 bị đựng tất cả là 7 350 đồng bạc đồng đem về Tàu. Sáu người trong thuyền thì 5 người trốn mất, chỉ còn một anh Khách ở lại giữ tiền.

VIỆC KINH-ĐÔ

Quan quyền Toàn-quyền Baudoin ghé lại Huế. — Sáng ngày 5 Mai hồi 11 giờ quan quyền Toàn-quyền Baudoin cùng quí phu-nhơn và quan chánh văn-phòng ngài đã đi chuyến xe-lửa riêng đến Huế. Ngài xơi cơm mai và an-nghỉ tại phủ Khâm-sứ. 3 giờ rưỡi chiều thời đình thần viện Cơ-mật qua yết-kiến ngài tại phủ Khâm-sứ ; 4 giờ chiều, ngài vô Nội yết kiến Hoàng-thượng ; đến 8 giờ tối, ngài cùng quan Khâm-sứ và quí-phu-nhơn quan chánh mật-thám ông Bal Văn qua dùng cơm tối. Quan sáng ngày 6 Mai, ngài lại sẽ đi chuyến xe riêng ra Đông-hà và Vinh, rồi ra Hanoi.

VIỆC TRUNG-KỲ

BÌNH-ĐỊNH

Của rơi nầy đáng mấy mươi. — Hôm 17 Avril vầy, nhơn nghỉ việc, có hai thầy kia ra đọc chỗ ấy hồng mới. Đang lúc đi chuyện trò chẳng thấy một thầy thộ tay vào tài-tài khẩu-mũi ra đàng, bắt ngờ có một tờ giấy bạc 20 p. ở trong mũi chẳng ra theo mà rơi xuống đất. Hai thầy cứ việc đi thẳng, chẳng hề hỏi khẩu vào tới mũi thầm chừng tờ giấy. thì nó đã rơi mất đàn bởi nào rồi ! Sau với về trở lại, tìm theo dọc đàng mới đi. Cả hai người vừa đi, vừa chăm tìm dưới đất ; lúc đang tìm thì thình lình nghe có tiếng ai tay tới trước mặt, hai người liền ngước mặt lên thì thấy hai cái xe đang lái rải đi rồi, một cái thì có một người khách ngồi, còn cái kia thì một gã Nam-annam, bộ cũng vào hạng trung. Người nầy đang cầm cái giấy gì trong tay mà bỏ bề coi, bỏng vụt thấy hai thầy nọ, thì có ý thu đi.

Hai thầy biết ý bèn nắm lấy tay người nọ mà bộ lên rằng : « Đây tờ giấy bạc oanh mình mới rớt, thầy nầy lượm được đây. » Thầy ngồi xe bèn lấp tức trao tờ giấy lại cho tên cu-li xe, và rằng ; « Đó là của nó được, tôi lấy coi là giấy gì mà thôi » Hai thầy cũng tính cho nó năm ba hào bọc mà thưởng lượm nọ nó, mà rải không có bạc lẻ, nên thầy chỉ nhà cho tên cu-li xe biết rồi dặn nó đến tối thì lại mà lãnh phần thưởng. Cu-li nghe vậy cũng mừng lắm. Nhưng ngặt vì thầy ngồi trên xe, và chủ chiếc bàn luận tới thôi ; là cả hai rập ý nịu bà, xin thầy kia phải cho cu-li 5 p. mới phải ; vì đã mất hai chục, may được lại mình lẫm cũng là quí vậy.

Cu-li nghe kể lớn bàn vậy, thì lại cũ ý với thầm nữa. Sau hết kể mất bạc cũng chịu, mà bẹn nó tới rồi mà lãnh. Thầy ngồi xe cũng không chịu, mà nhường nửa chỗ ngồi trên xe mình cho thầy kia ngồi, để cu-li kéo luôn lại phố chợ Cát-lộ nọ mà đổi ra giấy 20 p. đặng liện bề giao nhau đồng cho cu-li. Sau hết thầy mất của cũng phải lên xe tới tiệm Chiệc lấy đồi tờ giấy mà đưa cho cu-li xe 2 p Mấy nó chịu nhận bai đồng thì yên việc.

Coi đó thì biết cái tính xử thế của bực trung lưu và bực hạ-lưu khác là dường nào ! Đứng kể tên Chiệc, thì thầy ngồi xe, và tên cu-li xe, ai đáng rọng hơn ? ?

LỄ ĐỘI CHỒ Ở

Kẻ nào ăng mạo bảo, khi đội chồ ở, muốn bảo-quản giữ cẩn thận mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quản bảo, chịu lại thế nào thì bảo rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai bảo (0$10) bằng tem cũng được) để cái giấy quản bảo lại.

Kẻ nào không giữ lấm theo thì cứ để người khác đội chồ ở cũng hay.

VIỆC NAM-KỲ

SAIGON

Chết cảm. — Hôm chúa nhật tuần rồi lão bốn giờ khuya có một cái xe hỏ ở Govap chở đồ hàng hàng ra Saigon, khi xe tới Cầu-kho, đi song chúa Ông gần ga Xóm-chiếu, bỗ rủi bước qua đường cây thì người đánh xe hỏ thấy xe lửa tới rồi, lật-đật lấy lên cho người ngồi trong xe hay, cho thằng đánh xe nhảy tránh trước. Rủi thay trong xe hỏ có người đàn bà leo xuống không kịp, vì bị nặc thường, nên bị chết cứng thì của có thể gì mà lạo xuống gấp được, xe lửa chạy đến đụng ngay chính giữa xe hỏ người đàn bà ngồi trên xe hết thở.

Thiệt rõ rằng lỗi tại người gác chúng đã chẳng bỏ công trước khi xe lửa chạy đến, lại cái đèn đỏ cũng tắt, chắc người gác công nầy nữ quên.

Số xe lửa thường chạy chỉ có xe, giáng 260 p. cho gia-quyến người đàn bà bị nạn ấy. Nếu một mạng người mà chỉ xe lửa thường có hai trăm đồng bạc, thiệt rẻ quá ! Ở rày sắp về sau hãng xe lửa có xảy ra gặp những việc rủi ro như vầy hoài cũng không hại gì.

Như bữa thứ năm rồi đây, chúa Phú-nhuận, chuyến xe lửa chở hàng chạy ngang qua đàn bồi mười một giờ khuya chú cộng nầy cũng quảo bỏ công xuống.

Nếu vậy các hãng xe lửa nước Cờ gấu mà làm gì ?

Đánh lộn tại rạp hát Chợ-dài. Bốn người bị thương. — Hôm 15 Avril, lối 9 giờ tối, chưa rõ duyên cớ làm sao mà thầy đội Phan-v-thom và hai người lính phải Thủ Lý-văn-Kiệt và Trương-văn-Đàn lại rạp hát Chợ-đài bị hai bác chẩm đao và đâng cơn áp đánh chẩm hai người đều có thương tích ; thầy đội Phan-v-Thom thì bị 7 ong-thương bom.

Qua 12 giờ khuya thì linh Phạm-v-Bổ ở quận thì bị nặc đỏ « xi-rinh » vào rạp hát bị bu người lính phải thì Annam đánh có thương tích. Trong ba người lính ấy, có tên Nhan. Ngặt vì ông chú linh Phạm-v-Bổ mà bị đánh đây là vì lúc đánh lộn trước chú có zan vào can vì phiền chú gác.

Sở tuần thành mở đường tra vấn vụ nầy.

Xe hơi đụng lộn. — Hôm 15 lối 8 giờ tối tại đường Galliéni, gần cây thứ 3 km. hai cái xe hơi số C. 1795 sốp-phơ là Lê-minh-Cang, 27 tuổi, và xe số C. 758 Phạm-văn-Tư 27 tuổi, coi máy, một cái chạy về Cho-lớn, một cái chạy ra Saigon, bất ngờ nhau một cái mạnh quá, làm cho xe 1795 lật bề nát, còn xe 758 thì hư cũng nhiều. Sốp-pho Lê-minh Cang nát ngón áp út tay trái Lê-v-Nhung, 18 tuổi, sốp-phơ phụ xe 759 thì sứt mũi dưới.

Hãy cho chắc xe vì có bảo kê hư hao bao nhiêu có hãng Lilloya ai Con thường.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường cho đi nghỉ dưỡng Bắc đầu bội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said đi sáp-Hué

Ngoại khoa, bộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh tại DƯỜNG GIA-LONG, 23.

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

2013.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mới rõ mọi nơi, để công những tin bá cáo về việc riêng, giá đồng bạc thì tính trước. Đã có thể là thêm những việc đăng ở mục nầy, có bộ thư, người lấy nhiều trình-nhiều, chỉ bản-quán không biết đến mà thôi.

Tôi có thân-mẫu, 72 tuổi, quê ở Tứ-sơn, hôm mồng năm tháng ba annam đi lễ Phủ-giầy, sang mồng bảy các bà cùng đi đàn sang chùa Hương. Thân-mẫu tôi ra về một mình, chiều mồng chín các bà ở chùa về, thì mới biết thân-mẫu tôi lạc, anh em tôi chia đường người tìm dưới sông, kẻ tìm trên bộ, đều không được tin tức gì cả. Vậy xin đăng bá nào biết hoặc thấy đem tin, mở lòng thương đem về nuôi, hoặc là bỏ cảm chết, tăng hộ nơi nào, mở lòng làm phúc gửi tin cho tôi biết, anh em chúng tôi xin đền lạy ơn đền ơn.

Bảy kính :
Phạm-văn-Tiếu.
69, Rue des Médicaments 69 Hanoi.

Mở ảo đại trảo

Ở hiệu ảnh THUỴ-KỲ số nhà 78 Rue de la Citadelle Hanoi mới có mở ảo đại trảo thời mang mang.

Cứ quanh quanh những ngày số 5, 15, 25 thánh tiệc nếp nào người đến xem trước phụng để ảnh làm kỷ-niệm, thì cứ lại bán một số tiền chẳng bắt nhiều, tuỳ lòng người chiếu-cố, chỉ cốt mình bán, thì hiểu được nhiều, tuỳ lòng. Hiện có nhiều tượng khách đến chụp, các người phải mang mà lấy kẻo mất, chỉ chiếu cố.

Kính cáo.

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-HIÊN

Tối thứ hai :

ĐU-LONG HÍ PHUNG

Tối thứ ba :

TAM MỸ TƯƠNG TỰ

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 2 Mai đến thứ ba 9 Mai 1922

nghỉ thứ 5 giờ chiếu, thứ bảy chiếu 2 lần.

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ECLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

LAM-NHÂN

Phiếu kịch xã thuyết Đời phép đời ở hồi

Chép theo tiểu thuyết của M. Pierre Decourcelle

Hồi thứ 1, 2, và 3

Nghỉ

LAM-NHÂN

Chép nốt hồi thứ tư và năm

« MATHIAS SANDORF »

Chia làm 9 hồi

Rất gian-nan, rất hay trích ở tiểu thuyết của Jules Verne

KỲ NÀY CHỚP NỐT HỒI THỨ CHÍN

Tuần-lễ sau sẽ chiếu phiếu kịch « SAPPHO »

Rất hay ! rất lạ !

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

TOURNÉE de MUSIC-HALL

M. ABEL MAURIEL chủ-nhiệm

PHƯỜNG CA-VŨ VÀ NHẠC THÁI-TÂY

TẠI HÀNG CỎN BA TƯỜNG

Có bà ngày trong tuần chủ-nhật

Thứ ba, thứ năm và thứ bảy

Đồng 3 giờ có mở :

NHỮNG BÀI HÁT — NHỮNG THỨ KHIÊU-VŨ — NHỮNG TRÒ KHỎI-HÀI

Mỗi ngày đổi trò một lần

Bay lắm ! Hay lắm !

Giá chỗ ngồi :

Biệt hạng . . . 2 $ 50

Hạng nhất . . 1 $ 50

Hạng nhì . . 0 $ 50 người thường . . 0 $ 40 binh-lính

Bán vé trước ở Hôtel Métropole

NHÀ BA MŨI

56 giây nói 328

Nhà ba mũi cho thuê các thứ xe ngựa. Hiệu giảng rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, hành cao-thuê cho thuê đi, hay đám cưới thời Sài mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mới đến bản-hiệu nhà Ba Mũi, ở phố hàng Long, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đẹ xe.

Nay cáo-bạch
Quang, L. Tuyet-Ba.

Do Viện Đại Học Đông Dương Hà Nội Cục Viễn Đông Bác Cổ (67-74) Lâng Huỳnh Chiếu Đẳng chụp. Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

THƯƠNG GIỚI TÂN VĂN

Tàu tới tàu đi

Tàu *Eadoc* chạng 27 Mai thì ở Haiphong sẽ chạy vào Saigon và sang Pháp.

Tàu *Azag le-Rideau* ở Marseille đã chạy sang Đông-pháp ngày 21 Avril.

Tàu *Amiral Latouche-Tréville* ở Marseille đã chạy sang Đông-pháp ngày 25 Avril.

Tàu *Amiral Ponty* ở Marseille sẽ chạy sang Đông-pháp ngày 25 Mai,

Tàu *Porthos* ở Yokohama sẽ chạy ngày 4 Mai và Thượng-hải ngày 10 Mai. Chừng đến 14 Mai thì tới Haiphong.

Tàu *Bình-chuẩn* ở Saigon sẽ chạy vào Bến-thủy, Tourane, Qui nhơn và Saigon ngày 9 Mai hồi 16 giờ.

Tàu *Chambord* ở Marseille đã chạy sang Đông-pháp và Nhật-bản ngày 5 Mai.

同安 VÔI 昌炭

Vừa trắng, vừa rẻo, vừa quánh, vừa nở, tốt nhất Trung-Bắc lưỡng-kỳ là vôi Đồng-giao: mua ngay của chủ lò bao giờ cũng vẫn rẻ. Xin hỏi:

NGUYỄN-CẢNH

14, Phố hàng Cỏ (Đồng xuân) Hanoi. 2458

NAM-THỊNH, Tailleur

SOIERIES NOUVEAUTES
6, Rue des Cantonnais HANOI

Bán - hiệu bán và may các thứ quần áo Annam và quần áo Tây. Gấm, vóc, nhiễu, sa tây, satin, dạ, len, hàng Saigon, hàng Bắc kỳ, không thiếu thức gì, v. v. Mới lại vải imperméable mùi rực đẹp, để may áo đi mưa. 2015

HỘI PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI

Số 7, cạnh trường Y-viện

CỬA BÁN: Hai cái nhà thật rộng kiểu mới, số 29, phố Ngọc-thanh định giá. . . . . 2.300$00

CHO THUÊ: Một khu đất rộng 2.046 thước vuông ở đường Bobillot.

Hội ấy lại chuyên trị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh xảo. Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Hàng nào cũng có giấy cam đoan chắc chắn.

Ai muốn mua góp tháng hay thuê tạm xin đến đó mà hỏi. Có bán đồ cả các vật dụng làm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại. 2005

CHỮ MỚI ĐẾN!!!

Bản-quán vừa nhận được ở bên Tây, nhiều thứ chữ rất đẹp, in đủ các thứ.

Bản-quán lại có cả máy đá để in các thứ tranh vẽ thực đẹp, in đủ các mùi.

Bản-quán lại có cả máy chụp ảnh để in nữa.

Bản-quán lại có cả các thứ máy đúc clichés chì nữa.

Công việc làm rất nhanh, giá tính lại rất rẻ.

Kính cáo,

VĨNH-THÀNH ÂN-QUÁN

Sà phòng Chất nhờn

CO BA

Dầu Nước xúc dầu

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

NGUYỄN-HỮU-THU DIT SEN
HAIPHONG

CÁC ĐƯỜNG TÀU CHẠY SÔNG, BIỂN

Tàu BẠCH-THẠCH JADE) chạy Hải-phòng, Nam-hải, Bắc-hải, Hongkong
Tàu GIÁO-CHỈ chạy Hải-phòng, Nam-định
Tàu ĐỒNG-LỢI chạy Hải-phòng, Nam-định.
Tàu TÂN-ĐỆ chạy Phố-lại (Sept-Pagodes), Lâm.
Tàu CÁT-TƯỜNG chạy Hải-phòng, Kiến-an.
Tàu CHAMPAGNE chạy Hải-phòng, Hongay.
Tàu ĐỆ-ĐỆ chạy Hải-phòng, Hải dương.

Những hàng hóa thì phải sắp xuống tàu một giờ trước khi tàu khởi-hành
Ai cần điều gì xin hỏi tổng cục tại Hải phòng
Phố Bonnal số 61 — Phố Tourane số 9
TÉLÉPHONE N° 661 2011

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Bệnh bạo mòn, kém sức, yếu chất, đều là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì làm lụng quá hay lo nghĩ nhiều. Bổ làm cho hồn nên chân huyết đi mà chính chân huyết ấy cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta chỉ phải bổ bổ ngay vào chân huyết. Muốn bổ bổ cho chân huyết thì không còn thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa chống khỏi bệnh yếu chất, mỏi mệt, xốn mắt, hay mồn sao lại mọi khỏi bệnh giáp, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho chân huyết tinh phục lại như thường và lực cho huyết được mạnh khỏe. Bổ bổ cho khi ở chỗ mà cũng muốn hay thì cũng tốt lắm, bổ bất cứ mọi đường hay yếu khỏe.

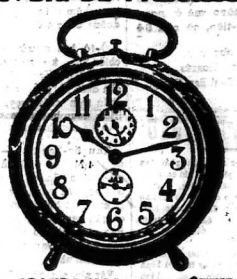
Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt đã chữa khỏi bệnh có hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2054

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

JAZ
RÉVEIL DE PRÉCISION

BÁN TẠI: GRANDS MAGASINS RÉUNIS HANOI.
Giá: 30 francs.

CAFE, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thệ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-quán thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tây ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Có xe Ô-TÔ cho các quí-khách đi gặp, hoặc đi các tỉnh

Giây nói số: 280 — Trước số: 758

Phụ-quán cũng có giây nói thông tiện với chính-quán mọi

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỌP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, rất có tiếng mới

THUỐC SOLUTION R. của ông BOLBE để chữa a-phiện
SOLUTION R. BOLBE
2 $ 50 một chai

Tham khảo mọi nơi — Muốn dùng thuốc này phải xin đơn cẩn thận đến người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ máu: bán đắt-rẻ, mỗi một không nhiều tùy mỗi nơi; dùng thuốc này thì

Máy thứ bán-hiệu hay bán:
Các thứ thuốc nước đựng lọ xin đến hiệu mà đổi như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là **B19**, rất bổ bệnh Giang-mai

Thuốc ho-sinh **SIROP PECTORAL** *dác-cỏ, bổ-mật.* Thuốc lạc *chỉ người lạm dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thụt = 0 $ 80 một chai

Cách chữa nhanh lắm, chẳng ai mất hay sẽ: uống thuốc sinhsinh-nhiệm-nhiệm thụt thuốc binhbinhtrùng của Bác-hiệu thì chắc khỏi, Tuyệt nọc đã chữa được cả ở người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị chứng bệnh đau sa nhau (Kiss nguyệt không đều, sau lại khí hành kinh đau đớn mình mẩy, nhức đau lưng, gió mưa, uống thuốc này đặt mười giờ lấy lại màu đỏ trong mười ấy lại hòa.

BÀO BUỘC THUỐC
BÀO ĐỰNG ĐỂ TẠI-NGHIỆM PÒA-HỌC

ĐỒ MỔ-SẺ
Kính-hiển, đồ-hình, thuốc-nhỏ
hiệu LUMIÈRE và JOUGLA
và giấy-lọc, thước *Citrus* và thuốc *Fromure*
Bán buôn và bán bao kín

Bàm cắt và hàm lỗ

« THUỐC DÉRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre
Trị bệnh giang mai lắt lẻ mới hay rõ. Bằng thuốc trị rất lắt nên uống thuốc này cho tiện ngoài. Đừng thuốc khác rồi uống cho phải uống thuốc này thì mỗi chốc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất gọn, ai chẳng hại ai đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh.
Muốn đừng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn 1litre, giá có 3 $ 00 mà thôi.

N° 79

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích *Mạnh-lệ-quân*)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

... Bấy giờ nàng nghĩ-thầm: « Này-này! chính cái dây học của ta xâu năm xưa đây, quả là di vật của *Mạnh-lệ-quân* rồi!

Nàng *Tố-hoa* lại xem đến các đồ trang-sức khác ở trong bộp thì rành-rành là của *Mạnh-lệ-quân* thuở xưa cả. Nàng lấy làm lạ mới đặt xuống mà ngồi nghĩ: các cái này chính là của *Mạnh-lệ-quân* đem theo trong lúc ra đi, hay là *Mạnh-lệ-quân* đã chết mà các cái này lưu-lạc đến đây chăng.

Sau nàng *Tố hoa* lại nghĩ thầm; ta xem bình-dung *Mạnh-lệ-quân* quyết không phải là người yêu-tương. Giả-sử có chết-nữa thì các đồ trang sức tốt tân-tác mỗi cái đi một nơi có lẽ nào lại cùng đến tay ta được. Cái việc trang-nguyên *Lệ-quân-ngọc* này, thật khiến cho ta không hiểu.

Nàng *Tố-hoa* ngẫm-nghĩ hồi lâu, rồi bỗng tỉnh-ngộ ra mà rằng:

— Ủ, thôi phải rồi! *Lương* thừa-tướng đã có nói cho ta biết quan trang-nguyên họ *Lệ*, tên gọi *Quân-ngọc* Nếu vậy thì *Lệ-quân-ngọc*, bỏ chữ « *Ngọc* » không kể, rành rành còn hai chữ « *Lệ quân* » hay là *Mạnh-lệ-quân* thay họ đổi tên mà nay đỗ trạng nguyên đó chăng.

Sau nàng lại nghĩ thầm: *Mạnh-lệ quân* dẫu có tài học, nhưng khi nào lại dám làm một việc « Khí-quân ấy! nàng nghĩ quanh nghĩ quẩn, ruột tằm bối rối trăm mối vò tơ nhưng có lẽ là *Mạnh-lệ-quân* thật! *Mạnh-lệ quân* cao-hứng làm việc này, để cả gan mà quên cái lội « Khi-quân » ấy, bởi thế cho nên *Lương* thừa-tướng vẫn khen quan trang-nguyên có sắc đẹp lạ thường. Và hôm trước Nguyệt-lão tiên-ông báo mộng cho ta, cũng có câu « *Góp gió nguyện cùng một mối tình* », bây giờ ta mới nghĩ ra: một mối tình cũng là tức là *Mạnh-lệ-quân*, chứ không phải là trỏ *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* vậy. Hồm vừa rồi, trong khi ta đứng ở trên hoa-lâu, dẫu không có ý nhìn kỹ điện-mạo *Lệ-quân ngọc*, nương khi chàng đi khỏi thì ta nhìn phía sau lưng cũng hao-hao giống *Mạnh-lệ-quân*. Ngày nay ta bắt tắt phải liều mình với, ấu là ta giắt sẵn một lưỡi dao sắc, đợi khi vào làm lễ hợp-cẩn, nếu không phải *Mạnh-lệ-quân*, bấy giờ ta sẽ cầm dao tự-tử, cũng chưa lấy gì làm chậm.

Nàng *Tố-hoa* đã quyết chí đợi đến khi vào làm lễ hợp-cẩn xem có phải *Mạnh-lệ-quân* hay không? Nếu không phải *Mạnh-lệ-quân* bấy giờ sẽ tự tử. Trong mấy hôm ấy, nàng ngẫm đi ngẫm lại các đồ trang-sức, quả-nhiên là di-vật của *Mạnh-lệ-quân*. Nàng nghĩ thầm: nếu *Mạnh-lệ-quân* thật thì hai ta cùng ở với nhau, để đợi *Hoàng-phủ thiếu-hoa*, chẳng cũng hay lắm ru! mà tình cũ nghĩa xưa, ta lại báo-đền được đôi chút. Nàng *Tố-hoa* nghĩ vậy thì lại hớn-hở mừng lòng.

Các nữ-tỳ vội-vàng báo với vợ chồng *Lương-giám* rằng:

— Mấy hôm trước tiểu-thư con vẫn phiền-não, nhưng từ khi trông thấy các đồ sính-lễ thì đã hớn-hở vui cười.

Lương-giám nghe nói, cười mà bảo *Cảnh* phu-nhân rằng:

— Nó nguyện là con nhà thường-dân, nay trông thấy các đồ sính lễ ấy, lẽ nào không phải vui lòng.

Nói xong, truyền các nữ tỳ phải quét dọn *Lộng-lâu-lâu* để đúng làm phòng cưới, và sửa-soạn các đồ trân-thiết. Lại nói chuyện *Lệ-minh-đường* đêm hôm ấy vết tay năm ngửi, nghĩ không còn kế gì cho được! chỉ có một kế: *Lương* tiểu-thư đã là con quan Thừa-tướng tất phải có học, có biết lẽ nghĩa, ấu là sau khi thành thân ta sẽ đem chân-tình mà giải tỏ cùng nàng, xin nàng giữ kín cho, chờ khi *Hoàng-phủ thiếu-hoa* xuất hiện, ta sẽ nhường cho *Lương* tiểu-thư làm chính-thất mà ta đây đành phận xin làm thứ-phòng. Như thế thì chắc nàng cũng thương ta là người trinh tiết mà giữ kín cho ta, khi nào nỡ làm cho việc ta phải bại lộ.

Lệ-minh-đường nghĩ vậy, lại thở dài mà rằng:

— Thế này mới là bạc mệnh! ta trải bao gian-khổ, thi đỗ được trạng nguyên, mà phu-quân ta bây giờ cũng chưa biết ở đâu. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* có! chàng có biết cho hay không? ta đã vì chàng mà rắp sẵn một mối lương-duyên đó! chẳng hay bao giờ cho được một nhà sum-họp!

Đang hồm sau, *Du-tri-sân* và *Ngô-đạo-am* đã sửa-soạn tiệc-rượu để mừng *Lệ-minh-đường*. Ba người cùng ngồi uống rượu, uống chưa được mấy chén thì bỗng thấy người nhà vào báo rằng:

— Có nội-giám là *Lã-phác* phụng thánh-chỉ đến triệu quan trang-nguyên vào cung.

Lệ minh-đường vội-vàng bảy tượng-án để nghênh tiếp thánh-chỉ, rồi hỏi *Lã-phác* rằng:

Chẳng hay thánh-chỉ triệu tôi vào cung có việc gì làm vậy?

Lã phác nói:

— Sáng hôm nay thánh-thượng ngự ra vườn thượng-lâm thấy trăm hoa đua nở, cảnh đẹp lạ thường. Nay triệu quan trạng-nguyên vào, chắc là lại uống rượu thưởng hoa đó thôi, chứ chẳng có việc gì cả.

Lệ-minh-đường chạy vào nhà trong, lấy một gói lễ-phong ra, trao cho *Lã-phác* mà bảo rằng:

— Gọi là có chút lễ bạc, xin người nhận cho

Lã-phác chối từ mà rằng

— Chúng tôi có công gì mà dám nhận thưởng.

Lệ-minh-đường nói:

— Người cứ nhận cho, tôi còn có một việc muốn nhờ người giúp.

Lã phác vâng nhận rồi hỏi:

— Chẳng hay việc gì? xin quan trạng-nguyên cứ nói.

Lệ minh-đường mới thuật cho *Lã-phác* biết chuyện *Lương* thừa-tướng gả liễu-thư cho, mà hôm ấy chính là ngày làm lễ thành thân đó, vậy muốn nhờ *Lã phác* lập kế thế nào để cho được rã sớm một chút thì lấy làm cảm ơn lắm.

Lã-phác nói

— Việc ấy tôi có thể giúp được. Tôi sẽ lập kế mà khiến cho quan trạng nguyên được ra ngay.

Lệ-minh-đường xin cảm ơn trước rồi lên ngựa theo *Lã-phác* vào cung. Khi vào tới nơi *Lệ-minh-đường* xuống lạy mà tâu rằng:

—Muôn tâu bệ-hạ! Chẳng hay hôm nay bệ-hạ cho đòi kẻ hạ-thần vào có việc gì?

Vua *Thành-tôn* nói:

— Hôm nay trẫm thấy vườn thượng-lâm trăm hoa đua nở, vậy muốn cùng quan trạng-nguyên uống rượu thưởng hoa.

Lệ-minh-đường nói:

— Kẻ hạ-thần có tài đức gì mà được bệ-hạ cho dự yến, thật lấy làm cảm-kích vô cùng.

Vua *Thành-tôn* nói:

— Vua tôi cùng uống rượu với nhau, chính là một việc hay!

Nói xong, truyền nội-thị bầy tiệc « Cửu long » để cùng *Lệ-minh-đường* uống rượu. *Lã-phác* đứng ở bên cạnh sẽ khẽ-khích cười. Vua *Thành-tôn* bỏ rằng:

— *Lã-phác* kia! Nhà-ngươi cười cái gì thế?

(Còn nữa).

NGUYỄN-V.-LUẬN